

Motion till riksdagen 2022/23:808

av **Ida Karkiainen och Fredrik Lundh Sammeli (båda S)**

Stärkt samförvaltningsmodell av fisket i Bottenviken

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka samförvaltningsmodellen av fisket i Bottenviken och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Fisket av siklöja i Bottenviken är en viktig näring som producerar bland annat varumärket Kalix löjrom, en högt uppskattad delikatess med skyddad ursprungsbeteckning. Fisket regleras med ett särskilt nationellt trålfisketillstånd. Trålfisket börjar i slutet av september och slutar den sista oktober varje år. Totalt 35 trålfisketillstånd har delats ut årligen sedan 2007.

Fisket förvaltas sedan år 2000 genom samförvaltning som innebär att yrkesfisket, forskningen och tillståndsmyndigheten ska samverka för att förvalta resursen och tillsammans följa beståndets utveckling och avgöra hur mycket som får fiskas. Genom modellen är idén att resursen i fråga förvaltas hållbart eftersom besluten fattas nära dem som nyttjar resursen. Utgångspunkten är att yrkesfiskarna värnar om ett långsiktigt hållbart fiske, annars är deras näringsmöjligheter borta.

I den statsvetenskapliga forskning som bedrivits vid Luleå tekniska universitet har den här samförvaltningsmodellen undersökts. Det konstateras i doktorsavhandlingen *Flipping the Pyramid – Lessons from Converting Top-down Management of Bleak-roe Fishing* att modellen har bidragit till ett mer hållbart och effektivt fiske samt kollektivt agerande hos yrkesfiskarna (i motsats till att var och en fiskar för att fångstmaximera). För att främja ett effektivt och hållbart fiske i framtiden borde samförvaltningsmodellen fortsätta (Rova, 2004).

Vidare är detta en erkänt väl fungerande modell för hållbart fiske enligt EU. Samförvaltning för ett hållbart fiske ska enligt EU-kommissionens förordning nr 1380/2013 utgöras av en förtroendefull samverkan mellan yrkesfisket, forskningen

och tillståndsmyndigheten. I nämnda förordning förespråkas decentraliserad styrning genom att beslutsfattandet placeras närmare fiskevattnen.

Enligt yrkesfiskarna fungerade samförvaltningen under många år med varierande fångster mellan åren, förbudsområden och andra begränsningar som man själva kom överens om, vilket säkerställde ett hållbart fiske. Men sedan en tid tillbaka upplevs modellen ha fallit samman.

I teorin gäller modellen fortfarande och förvaltningen av siklöjan i Bottenviken sker i en samverkande dialog mellan yrkesfisket, forskningen inom Sveriges lantbruksuniversitet och tillståndsmyndigheten Havs- och vattenmyndigheten. I verkligheten har modellen urholkats de senaste åren på grund av bristande tilltro och dialog samt en ökad nationell styrning i relation till yrkesfiskarna som lever nära resursen i fråga.

Vidare finns en stor diskrepans mellan hur Sverige och Finland ser på siklöjan. Samtidigt som Sveriges lantbruksuniversitet vissa år har förespråkat nollkvoter – att ingen siklöja ska få fiskas – har fisket varit i det närmaste obegränsat i Finland. Siklöjan i Bottenviken känner inga nationsgränser och det ter sig orimligt att bedömningen av hur mycket fisk som får fiskas skiljer sig så diametralt mycket åt mellan länderna.

Sammantaget är läget för den lilla yrkesfiskarkår som finns kvar i Bottenviken bekymmersamt, inte bara med tanke på hur siklöjan idag förvaltas. Förutsättningarna att bedriva småskaligt yrkesfiske i Bottenviken behöver förbättras genom minskad administration, förenklade kontroller och hantering av laxfiskekvoterna samt den stora sältillväxten.

Det är mycket angeläget att behålla det genuina kustnära fisket. För att göra det måste samförvaltningsmodellen återupprättas och stärkas.

Ida Karkiainen (S)

Fredrik Lundh Sammeli (S)